

مفاهیم کلیدی در مطالعات شهری و منطقه‌ای

دکتر حمید محمدی

عضو هیات علمی دانشگاه یزد

مهندس میترا قربی

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری

سرشناسه	: محمدی، حمید، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: مفاهیم کلیدی در مطالعات شهری و منطقه‌ای / حمید محمدی، میترا قربی.
مشخصات نشر	: یزد: دانشگاه یزد، انتشارات، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۹ص. : مصور، جدول.
شابک	: 978-600-8571-50-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: فارسی - انگلیسی.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۰۷-۲۲۹.
موضوع	: شهرسازی -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
موضوع	: City planning -- Terminology
موضوع	: شهرسازی -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی
موضوع	: City planning -- Dictionaries -- English
شناسه افزوده	: قربی، میترا، ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده	: انتشارات یزد
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ م. / ۱۶۶م HT
رده بندی دیویی	: ۷۱۱.۱۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۸۳۱۵۴
کد پیگیری	: ۵۴۸۲۱۱۴

مرکز انتشارات دانشگاه یزد

یزد، صفائیه، بلوار دانشگاه، صندوق پستی ۷۰۱ - ۸۹۱۹۵ تلفن: ۰۹-۳۸۲۱۱۶۷۰-۳۵

دورنگار: ۰۳۵-۳۸۲۰۰۱

عنوان: مفاهیم کلیدی در مطالعات شهری و منطقه‌ای
تدوین و گردآوری: دکتر حمید محمدی، مهندس میترا قربی
ناشر: انتشارات دانشگاه یزد
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: قم، نشر هم میهن ۰۹۱۰۲۸۰۷۰۲۱
نوبت چاپ: اول
سال چاپ: ۱۳۹۷
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت پشت جلد: ۵۰۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۷۱-۵۰-۶
شماره ثبت ارشاد: ۹۷-۴۹۴

مراکز پخش:

۱- موسسه کتابیران: تهران، خیابان لبافی نژاد، بین فروردین و اردیبهشت، پلاک ۲۳۸

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۹۴۴۰۹-۶۶۴۱۱۱۷۳

۲- کتابفروشی شهر کتاب: یزد، میدان آزادی، ابتدای خیابان فرخی،

تلفن: ۰۳۵-۳۶۲۷۱۵۳۸-۹

در سال‌های اخیر دایره‌المعارف و فرهنگ واژگان متعدد و ارزشمندی در رشته‌های شهرسازی، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و رشته‌های مشابه در کشور به چاپ رسیده است. این فرهنگ‌ها عمدتاً ترجمه کاملی از فرهنگ لغت‌های لاتین بوده است، اما ضرورت تدوین کتاب حاضر به خلأهای موجود از یک‌سو و نحوه مواجهه این کتاب با واژگان تخصصی از سوی دیگر برمی‌گردد.

آموزش زبان تخصصی در رشته شهرسازی توسط نگارندگان این کتاب در سال‌های اخیر این تجربه را به همراه داشته که برای برخی از واژگان تخصصی، برابر نهاد مناسبی در کتاب‌های تخصصی بررسی زبان پیشنهاد نشده است و برخی از واژگان مشابه به‌طور گسترده‌ای در منابع موجود (از کتاب، مقاله و یا حتی برنامه‌های رسمی تهیه‌شده توسط دستگاه‌های مسئول) به‌جای یکدیگر به کار رفته‌اند.

در این کتاب تلاش شده است، مهم‌ترین واژگان تخصصی که دارای ارتباط معنایی هستند و از نظر محتوایی تقریباً در یک خانواده قرار می‌گیرند در یک گروه واژگان طبقه‌بندی‌شده و به‌طور ضمنی به تفاوت‌های این واژگان مشابه پرداخته شود. به‌عنوان مثال، واژگانی مانند "city و town"، "urbanism و urbanization" و "area، district، region و zone" در یک گروه واژگان آورده شده و برابر نهاد دقیق واژگان و تفاوت آن‌ها با یکدیگر مشخص شده است، درحالی‌که برخی از منابع و فرهنگ‌ها برای این واژگان مشابه اما متفاوت، برابر نهادی سانی پیشنهاد داده‌اند.

این کتاب علاوه بر ایفای نقش فرهنگ واژگان از طریق ارائه برنامه‌های دقیق برای هر واژه، به تشریح واژه از منظر تخصصی نیز پرداخته است. برای رسیدن به این برنامه‌های دقیق، برای هر واژه پنج گام برداشته شد:

نخست، معنی واژه از فرهنگ واژگان انگلیسی استخراج شد، در گام دوم، معنی واژه از فرهنگ واژگان فارسی استخراج شد، در گام سوم، مفهوم تخصصی واژه در رشته شهرسازی و رشته‌های مرتبط از متون و ادبیات موجود در منابع فارسی تشریح گردید، در گام چهارم، مفهوم تخصصی واژه در رشته شهرسازی و رشته‌های مرتبط از متون و ادبیات موجود در منابع انگلیسی احصاء شد، در گام پنجم، کاربرست واژه در متون انگلیسی در قالب یک مثال ارائه شد و در پایان، بر اساس جمع‌بندی و تلفیق معانی عام و تخصصی متون فارسی و انگلیسی، برابر نهاد مناسب پیشنهاد شد.

درمجموع، ۱۷۲ واژه در قالب ۳۸ گروه واژگان کلیدی و هر واژه در قالب یک صفحه مورد بررسی قرار گرفت. واژگان منتخب بر کاربردترین مفاهیم تخصصی در حوزه مطالعات شهری و منطقه‌ای می‌باشند که تلاش گردید علاوه بر گروه‌بندی در ۳۸ مقوله، در پنج حوزه برنامه‌ریزی شهری، طراحی شهری، مطالعات منطقه‌ای (برنامه‌ریزی منطقه‌ای و آمایش سرزمین)، معماری و حوزه عام و مشترک طبقه‌بندی شوند.

کتاب حاضر علاوه بر این که برای دانشجویان و پژوهشگران رشته‌های شهرسازی، برنامه‌ریزی شهری، طراحی شهری، مدیریت شهری، معماری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و آمایش سرزمین به‌عنوان یکی از کتاب‌های پایه درس زبان تخصصی پیشنهاد می‌شود، برای رشته‌های مرتبط با حوزه برنامه‌ریزی (جامعه‌شناسی، اقتصاد، جغرافیا و محیط‌زیست) نیز می‌تواند کاربردهای گسترده و مفیدی داشته باشد.

در پایان، از جناب آقای دکتر -الها ربانی که در تدوین و گردآوری واژگان این کتاب با نویسندگان همکاری داشته و همچنین مسئول محترم انتشارات دانشگاه یزد جناب آقای دکتر علیخانی و سرکار خانم آقابگی که کمر همت به حاب و نشر این اثر بسته‌اند کمال قدردانی و سپاسگزاری را داریم.

حمید محمدی، میترا قربی

باییز ۱۳۹۷

فهرست مطالب

واژگان گروه یکم

City	۳
Town.....	۴
New Town	۵
Urban	۶
Urbanization	۷
Urbanism.....	۸

واژگان گروه دوم

Urban (Town) planning	۱۱
Urban design	۱۲
Urban management	۱۳

واژگان گروه سوم

Area.....	۱۷
District	۱۸
Region.....	۱۹
Zone	۲۰

واژگان گروه چهارم

Urban Decay	۲۳
Urban decline.....	۲۴
Urban Blight	۲۵
Rundown fabric.....	۲۶
Deteriorated area.....	۲۷
Urban old fabric	۲۸
Urban fallow	۲۹
Urban conservation	۳۰
Urban Renewal - Renovation.....	۳۱
Urban Revitalization	۳۲
Urban Regeneration	۳۳
Urban Reconstruction	۳۴
Urban Rehabilitation.....	۳۵
Urban Gentrification	۳۶
Urban Redevelopment	۳۷
Land Reclamation	۳۸

واژگان گروه پنجم

Land use.....	۴۱
---------------	----

Land cover	۴۲
------------------	----

واژگان گروه ششم

Urban growth	۴۵
--------------------	----

Urban development.....	۴۶
------------------------	----

Urban Sprawl	۴۷
--------------------	----

واژگان گروه هفتم

Sustainable city	۵۱
------------------------	----

Urban sustainability	۵۲
----------------------------	----

Sustainable urban development	۵۳
-------------------------------------	----

واژگان گروه هشتم

Local government	۵۷
------------------------	----

Local governance.....	۵۸
-----------------------	----

Urban government	۵۹
------------------------	----

Urban governance.....	۶۰
-----------------------	----

واژگان گروه نهم

Society	۶۳
---------------	----

Community	۶۴
-----------------	----

Neighborhood Unit	۶۵
-------------------------	----

Quarter	۶۶
---------------	----

واژگان گروه دهم

Ghetto	۶۹
Squatter	۷۰
Slum	۷۱
Shanty town	۷۲
Informal settlement	۷۳
Poor Housing	۷۴

واژگان گروه یازدهم

Regional planning	۷۷
Spatial planning	۷۸
Physical planning	۷۹
Area planning	۸۰

واژگان گروه دوازدهم

Spatial structure	۸۳
Spatial organization	۸۴
Spatial order	۸۵
Spatial Pattern	۸۶

واژگان گروه سیزدهم

PolyCentric urban region	۸۹
--------------------------------	----

Metropolis.....	۹۰
MeGalopolis	۹۱
Conurbation	۹۲
Urban agglomeration	۹۳
City - region	۹۴
Mega city	۹۵
Global city	۹۶
واژگان گروه چهارم	
Situation	۹۹
Site	۱۰۰
Space.....	۱۰۱
Place.....	۱۰۲
Environment	۱۰۳
واژگان گروه پنجم	
Suburb.....	۱۰۷
Suburbanization	۱۰۸
Periphery	۱۰۹
واژگان گروه شانزدهم	
Rurban.....	۱۱۳

Rural	۱۱۴
Hamlet	۱۱۵
Village	۱۱۶
Urban Village	۱۱۷

واژگان گروه هفدهم

Border	۱۲۱
Boundary	۱۲۲
Frontier	۱۲۳
Territory	۱۲۴

واژگان گروه هجدهم

Hinterland	۱۲۷
Market area	۱۲۸
Sphere of influence	۱۲۹

واژگان گروه نوزدهم

Node	۱۳۳
Nodality	۱۳۴
Centrality	۱۳۵

واژگان گروه بیستم

Balance	۱۳۹
---------------	-----

Equity.....	۱۳۹
Equilibrium.....	۱۴۰
Conflict.....	۱۴۱
Regional imbalance.....	۱۴۲
Regional inequality.....	۱۴۳
Balanced growth.....	۱۴۴
Balanced development.....	۱۴۵
واژگان گروه بیست و یک	
Design.....	۱۴۹
Scheme.....	۱۵۰
Sketch.....	۱۵۱
Lay out.....	۱۵۲
واژگان گروه بیست و دوم	
House.....	۱۵۵
Home.....	۱۵۶
Block.....	۱۵۷
Flat – apartment.....	۱۵۸
Detached house.....	۱۵۹
Semi-detached house.....	۱۶۰

Council house	۱۶۱
Cottage.....	۱۶۲
Hut	۱۶۳

واژگان گروه بیست و سوم

Land	۱۶۷
Lot.....	۱۶۸
Property.....	۱۶۸
Real estate.....	۱۶۹
Real property.....	۱۷۰

واژگان گروه بیست و چهارم

Scenario	۱۷۵
Alternative	۱۷۶

واژگان گروه بیست و پنجم

Strategy	۱۷۹
Policy	۱۸۰
Plan	۱۸۱
Program.....	۱۸۲
Project.....	۱۸۳
Action plan.....	۱۸۴

واژگان گروه بیست و ششم

Trend..... ۱۸۷

Process..... ۱۸۸

واژگان گروه بیست و هفتم

Problem..... ۱۹۱

Difficulty..... ۱۹۲

Challenge..... ۱۹۳

واژگان گروه بیست و هشتم

Criterion..... ۱۹۷

Indicator..... ۱۹۸

Index..... ۱۹۹

واژگان گروه بیست و نهم

Study..... ۲۰۳

Survey..... ۲۰۴

Explanation..... ۲۰۵

Analysis..... ۲۰۶

واژگان گروه سیام

Aim..... ۲۰۹

Goal..... ۲۱۰

Objective.....۲۱۱

واژگان گروه سی و یکم

System.....۲۱۵

Systemic.....۲۱۶

Systematic.....۲۱۷

واژگان گروه سی و دوم

Assessment۲۲۱

Evaluation۲۲۲

Appraisal.....۲۲۳

واژگان گروه سی و سوم

Method۲۲۷

Methodology.....۲۲۸

Technique۲۲۹

واژگان گروه سی و چهارم

School۲۳۳

Theory.....۲۳۴

Movement۲۳۵

Paradigm۲۳۶

Approach.....۲۳۷

Attitude	۲۳۸
----------------	-----

واژگان گروه سی و پنجم

Concept	۲۴۱
---------------	-----

Conceptual framework	۲۴۲
----------------------------	-----

Theoretical framework	۲۴۳
-----------------------------	-----

Conceptual model	۲۴۴
------------------------	-----

واژگان گروه سی و ششم

Alteration	۲۴۷
------------------	-----

Mitigation	۲۴۷
------------------	-----

Amendment	۲۴۸
-----------------	-----

Major revision	۲۴۹
----------------------	-----

واژگان گروه سی و هفتم

Efficiency	۲۵۳
------------------	-----

Effectiveness	۲۵۴
---------------------	-----

Productivity	۲۵۵
--------------------	-----

واژگان گروه سی و هشتم

Stakeholder	۲۵۹
-------------------	-----

Actor	۲۶۰
-------------	-----

Participant	۲۶۱
-------------------	-----